

Uzasadnienie zawierające informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu dotyczącym opracowania projektu „Programu ochrony powietrza dla strefy kujawsko-pomorskiej ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych dla pyłu PM10 i benzenu oraz poziomu docelowego dla arsenu – aktualizacja”

1. Wstęp

Raport stanowi udokumentowanie procesu opracowania oraz opiniowania i konsultacji społecznych przeprowadzonych w ramach procesu uchwalania Programu ochrony powietrza dla strefy kujawsko-pomorskiej ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych dla pyłu PM10 i benzenu oraz poziomu docelowego dla arsenu – aktualizacja. Celem niniejszego raportu jest podsumowanie przebiegu całego procesu konsultacji i opiniowania w ramach opracowywania Programu oraz zgłoszonych w jego trakcie uwag, sugestii i opinii. Podstawą sporządzenia niniejszego raportu jest art. 42 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U z 2016 r. poz. 353 ze zm.).

Konsultacje społeczne mają na celu zaangażowanie społeczeństwa w proces tworzenia strategicznych dokumentów dla województwa, przez co każdy zainteresowany może mieć swój udział w całym procesie opracowywania dokumentu i wspólnie z organami samorządowymi tworzyć strategiczne dla województwa dokumenty programowe.

Ustawa Prawo ochrony środowiska¹ w art. 91 ust. 9 wskazuje konieczność zapewnienia udziału społeczeństwa w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie Programu ochrony powietrza.

2. Organizacja procesu opracowania i uchwalenia Programu ochrony powietrza

2.1. Informowanie społeczeństwa, konsultacje społeczne.

W związku z powyższym Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego podał do publicznej wiadomości na stronie BIP Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu, na tablicy ogłoszeń w siedzibie organu, w prasie o zasięgu regionalnym województwa kujawsko-pomorskiego informację o przystąpieniu do opracowania, a następnie o opracowaniu projektu dokumentu pn.: „Program ochrony powietrza dla strefy kujawsko-pomorskiej ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych dla pyłu PM10 i benzenu oraz poziomu docelowego dla arsenu – aktualizacja” oraz o możliwościach zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu. W ramach konsultacji społecznych zorganizowano także spotkanie informacyjne na temat przedmiotowego projektu dokumentu

2.2. Opiniowanie

Zgodnie z art. art. 91 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego przyjął projekt Uchwały Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego w sprawie określenia „Programu ochrony powietrza dla strefy kujawsko-pomorskiej ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych dla pyłu PM10 i benzenu

---

¹ Dz. U. z 2016 r. poz. 672 ze zm.

oraz poziomu docelowego dla arsenu – aktualizacja” oraz skierował do właściwych wójtów, burmistrzów, prezydentów i starostów, celem opiniowania.

Zgodnie z art. 91 ust. 2 ww. ustawy wójt, burmistrz lub prezydent miasta i starosta byli zobowiązani do wydania opinii w terminie miesiąca od dnia otrzymania projektu Programu. W przypadku niewydania opinii w ww. terminie, zgodnie z art. 91 ust. 2a uważa się, że projekt Programu został zaakceptowany. Podczas procesu opiniowania wpłynęły opinie do Programu zawierające uwagi i wnioski do wprowadzenia do dokumentu. Zestawienie wszystkich zgłoszonych uwag wraz z odniesieniem się do nich zostało ujęte w poniższej tabeli.

Uwagi do projektu dokumentu pn. „Program ochrony powietrza dla strefy kujawsko-pomorskiej ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych dla pyłu PM10 i benzenu oraz poziomu docelowego dla arsenu – aktualizacja”, które wpłynęły ramach konsultacji społecznych.

Nr stron y	Tekst	Uwaga	Odniesienie do uwag
Pani Ireny Białkowskiej Przewodniczącej Zarządu Osiedla "Mątwy" w Inowrocławiu			
13	Lokalizacja punktów pomiarowych	<p>Od lokalizacji stacji pomiarowej zależą uzyskane wyniki i oddanie rzeczywistego stanu zanieczyszczeń. Przytoczę dwa przykłady</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Inowrocław ul. Solankowej 68/70 - stacja „tła miejskiego” położona na terenie uzdrowiska, należy do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Bydgoszczy (do 2010 r. stacja WSSE). Stacja usytuowana jest w centrum parku uzdrowiska Inowrocław. Z trzech stron stację otaczają tereny zielone, natomiast w kierunku zachodnim zlokalizowana jest luźna zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna”.</i> 2. <i>Nakło ul. Piotra Skargi (Śródmieście) - stacja „tła miejskiego”, należy do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Bydgoszczy (do 2010 r. WSSE). Stacja położona w centralnej części miasta”.</i> <p>Trudno stację położoną w Solankach nazwać stacją tła miejskiego.</p>	<p>Pomiary stężeń zanieczyszczeń powietrza w Polsce wykonywane są w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska powołanego do życia na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z dnia 23 października 2013 r., poz. 1232). Państwowy monitoring środowiska, według art. 25 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska, jest systemem: pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku. Tak więc lokalizacja stacji pomiarowych oraz ich kwalifikacja podlega Inspekcji Ochrony Środowiska, a na poziomie województwa, zadania Inspekcji Ochrony Środowiska związane z Państwowym Monitorowaniem Środowiska wykonuje wojewódzki inspektor ochrony środowiska.</p> <p>Każdy wojewódzki inspektor ochrony środowiska – odpowiedzialny za</p>

Nr stron y	Tekst	Uwaga	Odniesienie do uwag
			<p>pomiary i ocenę poziomu substancji w powietrzu prowadzi monitoring stężeń zanieczyszczeń w powietrzu , stosując pomiary i inne techniki monitoringowe określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 września 2012 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z dnia 18 września 2012 r., poz. 1032).</p> <p>Szczegółowe informacje dotyczące ilości i lokalizacji stacji monitoringu zanieczyszczenia powietrza substancjami są zawarte w wojewódzkich programach monitoringu środowiska.</p>
31	Tabela 6 - Kody	Dobrze by było, aby zestawienie kodów zostało wyjaśnione w oddzielnej tabelce: np. Kp14sKPPM10d03 – Inowrocław. Takie objaśnienie byłoby pomocne w dalszym czytaniu programu	Zestawienie obszarów przekroczeń wraz z kodami znajduje się w tabeli 6, rozdział 1.3.7. Tabelę uzupełniono o nazwę miasta lub gminy w której zlokalizowany jest dany obszar.
35	Zanieczyszczenia mogą uszkodzić kamień i inne materiały, w tym ważnych kulturowo obiektów takich jak rzeźby, czy pomniki i budowle historyczne.	Można również dopisać, że niszczy również elewacje budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej. Przyczynia się również do narastania mchu na dachach.	Uwagę uwzględniono - dopisano
41	Tabela 10	Wyniki potwierdzają uwagę dla strony 13 (lokalizacja stacji).	Uwaga niezrozumiała
51/52	1. W zakresie ograniczania emisji powierzchniowej (niskiej, rozproszonej emisji komunalno-bytowej i technologicznej) – przedsiębiorstwa energetyczne, jednostki samorządu terytorialnego, mieszkańcy:	Ważne jest, aby dopisać jeszcze jeden punktator – nawiązanie współpracy przez samorządy z dostawcami ciepła sieciowego, paliw gazowych.	Uwagę uwzględniono - dopisano

Nr stron y	Tekst	Uwaga	Odniesienie do uwag
53	5.W zakresie edukacji ekologicznej i reklamy - jednostki samorządu terytorialnego	<p>Prosimy o dopisanie:</p> <p>– informowania mieszkańców o możliwości uzyskania dopłat i skorzystania z programów, np. przeprowadzenie kampanii „Weź dopłatę/dotację - wymień piec”. Działania takie są bardzo pożądane, gdyż nie wszyscy mieszkańcy czytają uchwały samorządów.</p>	Uwagę uwzględniono - dopisano
54	<p>Wymienione działania powinny być realizowane w miarę możliwości finansowych.</p> <p>Badanie skuteczności przedstawionych poniżej działań naprawczych zostało zamieszczone w rozdziale 5.3.</p>	<p>Czyli, jeżeli „nie ma” tych możliwości, to działania można nie realizować? Kto sprawdzi zasadność „braku możliwości”? Jeżeli dopuszcza się taką możliwość, to program nie jest programem działań tylko listą pobożnych życzeń, choć zawiera w swej treści tak istotne i obiecujące pod tym względem rozdziały i podrozdziały, np. Harmonogram rzeczowo – finansowy realizacji programu ochrony powietrza, Monitoring realizacji programu. Albo działania mają być realizowane albo nie.</p> <p>Jak powyższe się ma w związku z art. 315a Ustawy z dnia 27.04.2001 r. Prawo ochrony środowiska?</p> <p>W projekcie nie ma takiego rozdziału</p>	<p>Uwzględniono – cytowane zdanie zostało wykreślone</p> <p>Uwzględniono – zapis dotyczy rozdziału 3.5, pomyłkowo napisano 5.3</p>
55	a) Podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej lub wymiana na ogrzewanie gazowe, elektryczne, piece retortowe (ewentualnie pompy ciepła oraz kolektory słoneczne) mieszkań i domów ogrzewanych indywidualnie (głównie piecami	a) Podłączenie do ~~miejskiej~~ sieci ciepłowniczej lub gazowej, wymiana na ogrzewanie gazowe, elektryczne, piece retortowe (ewentualnie pompy ciepła oraz kolektory słoneczne) mieszkań i domów ogrzewanych indywidualnie (głównie piecami	<p>Uwzględniono uwagę dot. „miejskiej sieci ciepłowniczej” – wykreślono słowo „miejskiej”</p> <p>Zapis „lub wymiana na ogrzewanie gazowe” jest równoznaczny z podłączeniem (jeśli takiego nie ma) do</p>

Nr stron y	Tekst	Uwaga	Odniesienie do uwag
	<p>węglowymi) w zabudowie wielorodzinnej oraz jednorodzinnej w Grudziądzu 124,95 tys. m2), Nakle n/Notecią (51,9 tys. m2), Inowrocławiu (145 tys. m2), Świeciu (39,4 tys. m2), Chełmnie (53,55 tys. m2), Brodnicy (104,7 tys. m2), Aleksandrowie Kujawskim (30,1 tys. m2), Ciechocinku (20,2 tys. m2) oraz termomodernizacja budynków mieszkalnych.</p> <p>Działanie można wykonać poprzez realizację uchwały gminy* wdrażającej zachęty finansowe mobilizujące do zmiany ogrzewania z paliw stałych na proekologiczne oraz określającej regulamin przyznawania dotacji celowych na modernizację budynków mieszkalnych jedno i wielorodzinnych oraz sukcesywne udzielanie dotacji końcowym odbiorcom (odpowiednim podmiotom i osobom fizycznym) na wymianę starych niskosprawnych kotłów, pieców i palenisk zasilanych paliwem stałym na ogrzewanie proekologiczne w zabudowie wielorodzinnej i jednorodzinnej, w tym m.in. na: ogrzewanie z miejskiej sieci ciepłowniczej, gazowe, elektryczne, pompy ciepła, inne proekologiczne rozwiązania nieoparte na spalaniu paliw stałych.</p>	<p>węglowymi) w zabudowie wielorodzinnej oraz jednorodzinnej w Grudziądzu 124,95 tys. m2), Nakle n/Notecią (51,9 tys. m2), Inowrocławiu (145 tys. m2), Świeciu (39,4 tys. m2), Chełmnie (53,55 tys. m2), Brodnicy (104,7 tys. m2), Aleksandrowie Kujawskim (30,1 tys. m2), Ciechocinku (20,2 tys. m2) oraz termomodernizacja budynków mieszkalnych. Należy wykreślić słowo miejskiej, gdyż wiele miast posiada sieci nie będące własnością miast (są to przedsiębiorstwa ciepłownicze), należy dopisać lub gazowej (zapis pierwotny niedopuszczalnie promuje tylko sieć ciepłowniczą). Podobna zmiana w innych miejscach projektu (strony: 4, 63, 77, 83, 151, 152)</p> <p>Działanie można wykonać poprzez realizację uchwały gminy* wdrażającej zachęty finansowe mobilizujące do zmiany ogrzewania z paliw stałych na proekologiczne i mniej emisyjne oraz określającej regulamin przyznawania dotacji celowych na modernizację budynków mieszkalnych jedno i wielorodzinnych oraz sukcesywne udzielanie dotacji końcowym odbiorcom (odpowiednim podmiotom i osobom fizycznym) na wymianę starych niskosprawnych kotłów na kotły wysokosprawne, które muszą spełnić standard emisyjny klasy 5 lub innej, pieców i palenisk zasilanych paliwem stałym na ogrzewanie proekologiczne w zabudowie wielorodzinnej i jednorodzinnej, w tym</p>	<p>sieci gazowej. Słowo „lub” wskazuje na dopuszczenie różnych możliwości, choć z punktu widzenia ochrony powietrza największy efekt ekologiczny uzyskuje się poprzez zmianę ogrzewania na ogrzewanie zasilane z sieci ciepłowniczej.</p> <p>„Mniej emisyjne” jest równoznaczne z „proekologiczne” – nie zostało dopisane</p> <p>Uwzględniono w części dot. pieców na paliwa stałe.</p>

Nr stron y	Tekst	Uwaga	Odniesienie do uwag
		m.in. na: ogrzewanie z miejskiej sieci ciepłowniczej, gazowe, elektryczne, pompy ciepła, inne proekologiczne rozwiązania nieoparte na spalaniu paliw stałych. Podobna zmiana w pkt. B i w innych miejscach projektu.	
57	Szacunkowa wysokość kosztów realizacji działania w tys. PLN Brak możliwości oszacowania	Powinno być w mln PLN. Inowrocław wydatkował na wymianę 10 autobusów 21,5 mln zł. (uzyskując mierny efekt ekologiczny). Planowany jest zakup kolejnych, tym razem elektrycznych autobusów, wraz z infrastrukturą (stacje ładowania) za kolejne kilkadziesiąt mln PLN. Cały projekt ma kosztować 133 mln złotych.	Nie uwzględniono – zadanie „OBNIŻENIE EMISJI KOMUNIKACYJNEJ – TWORZENIE STREF OGRANICZONEGO RUCHU LUB STREF USPOKOJONEGO RUCHU” nie dotyczy zakupu autobusów, a koszt jest uwarunkowany wielkością strefy oraz niezbędnymi inwestycjami (np. budową parkingów, zmianami w organizacji ruchu itp.), których zakres jest uwarunkowany lokalnie – inny dla każdego miasta.
60	Zwiększanie udziału zieleni w przestrzeni miast, szczególnie poprzez: - wprowadzanie zieleni w pasach drogowych, - nasadzenia drzew i krzewów na istniejących skwerach, i parkach, - poprawa stanu jakościowego istniejącej zieleni w pasach drogowych oraz na skwerach i parkach.	Zwiększanie udziału zieleni w przestrzeni miast, szczególnie poprzez: - wprowadzanie zieleni w pasach drogowych oraz późniejsze dbanie o ich stan jakościowy, - nasadzenia drzew i krzewów na istniejących skwerach, i parkach, - poprawa stanu jakościowego istniejącej zieleni w pasach drogowych oraz na skwerach i parkach. Jak jest to ważne niech świadczą poniższe zdjęcia:	Uwzględniono – zapis dodano

Nr stron y	Tekst	Uwaga	Odniesienie do uwag
		 <p data-bbox="938 1222 1532 1351">W okresie słoty błoto, a w okresie upałów kurz (pył wtórny). Zakładając takie pasy zieleni powinno się brać pod uwagę, że pasy te zakładane być powinny poniżej krawężników a są w</p>	

Nr stron y	Tekst	Uwaga	Odniesienie do uwag
		większości przypadków na wysokości krawężników lub pod nimi.	
90	- brak wsparcia finansowego spoza budżetów samorządów na realizację programów osłonowych (gwarantujących trwałość efektu ekologicznego) dla osób zmieniających sposób ogrzewania i eksploatujących kotły opalane paliwami proekologicznymi,	Czy nie powinno być: brak wsparcia finansowego z budżetów samorządów i z poza budżetów samorządów na realizację programów osłonowych (gwarantujących trwałość efektu ekologicznego) dla osób zmieniających sposób ogrzewania i eksploatujących kotły opalane paliwami proekologicznymi	Uwzględniono – zapis dodano
90	Finansowanie	<p>Proponujemy kolejny punktator – wyznaczenie przez samorzady priorytetów i hierarchii ważności działań przynoszących większy efekt ekologiczny w procesie poprawy jakości powietrza. Angażowanie środków finansowych współmiernie do przewidywanych efektów ekologicznych.</p> <p>Jak wskazujecie w swym opracowaniu s. 106 W skali kraju, indywidualne ogrzewanie mieszkań odpowiada w ponad 88% za przekroczenia średniorocznego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszzonego PM10.</p>	<p>Uwzględniono – wskazany rozdział dotyczy barier i ograniczeń w procesie poprawy jakości powietrza. Wyznaczanie lub nie priorytetów i hierarchii ważności działań wpływa na ostateczny efekt ekologiczny tych działań, ale nie jest czynnikiem uniemożliwiającym realizację działań. Natomiast zdanie to dodano w rozdziale 1.5.1 Działania kierunkowe, w punkcie dot. ograniczania emisji powierzchniowej</p>
109	tworzenie pasów zieleni wzdłuż ruchliwych ciągów komunikacyjnych;	tworzenie pasów zieleni wzdłuż ruchliwych ciągów komunikacyjnych oraz dbanie o ich stan jakościowy	Uwzględniono – zapis dodano
112	Tabela 29	L.p. 1 należy usunąć. L.p. 5 zamiast Janikowskie Zakłady Sodowe Janikosoda S.A. powinno być: Soda Polska Ciech S.A. – zakład Janikowo; L.p. 7. Powinno być Soda Polska Ciech S.A. – zakład Inowrocław. Oczywiście należy zweryfikować wyniki.	Uwzględniono – zapisy zmieniono

Nr stron y	Tekst	Uwaga	Odniesienie do uwag
133	Obszar przekroczeń Wp13apoPM10d03 obejmuje teren miasta Inowrocław; zajmuje powierzchnię 8,7 km ² ; zamieszkiwany jest przez ok. 2 tys. osób;	Obszar przekroczeń Wp13apoPM10d03 obejmuje teren miasta Inowrocław; zajmuje powierzchnię 8,7 km ² ; zamieszkiwany jest przez ok. 2 tys. osób; czy nie należy zweryfikować tych danych. Powierzchnia Inowrocławia wynosi 30,42 km, w tym użytki rolne: 46%. Myślę, że obszar ten zamieszkuje ok. 40 tys. osób.	Uwzględniono – zweryfikowano liczbę osób
134	Rys. 43 i 44	Szkoda, że obszar modelowania dla Inowrocławia kończy się od strony południowej na tzw. Górcie, a nie obejmuje najniższej położonego terenu w Inowrocławiu, w którym brak jest przewietrzenia – centrum osiedla Mątwy. Ponieważ, to tam wzdłuż ul. Poznańskiej, kumulują się zanieczyszczenia pochodzące z niskiej emisji i emisji liniowej, a w okresach niżu barycznego, powstaje zjawisko smogu.	Obszar modelowania obejmuje całą strefę kujawsko-pomorską w tym cały Inowrocław. Jednak modelowanie w takiej skali (całego województwa) może nie uwzględnić lokalnych obniżen terenu. Aby uwzględnić lokalne uwarunkowania terenowe należałoby wykonać modelowanie dla Inowrocławia, jednak zakres Programu ochrony powietrza nie obejmuje modelowania dla pojedynczych miast, chyba, że są strefami (miasta powyżej 100 tys. mieszkańców i aglomeracje).
150	W celu uzyskania poprawy jakości powietrza proponuje się realizację działań obejmujących: 1. Podłączenie do sieci ciepłowniczej lub zmianę na ogrzewanie elektryczne, pompy ciepła (lub inne źródła odnawialnej energii) w lokalach ogrzewanych niskosprawnymi kotłami na paliwo stałe, zarówno w zabudowie wielo- jak i jednorodzinnej; 2. Wymianę nieefektywnego ogrzewania na paliwa stałe na nowoczesne piece	1. Podłączenie do sieci ciepłowniczej lub zmianę na ogrzewanie elektryczne, pompy ciepła (lub inne źródła odnawialnej energii) w lokalach ogrzewanych niskosprawnymi kotłami na paliwo stałe, zarówno w zabudowie wielo- jak i jednorodzinnej; Powinno być: 1. Podłączenie do sieci ciepłowniczej lub gazowej, zmianę na ogrzewanie elektryczne, pompy ciepła (lub inne	Nie uwzględniono – pełny zapis brzmi: „1. Podłączenie do sieci ciepłowniczej lub zmianę na ogrzewanie elektryczne, pompy ciepła (lub inne źródła odnawialnej energii) w lokalach ogrzewanych niskosprawnymi kotłami na paliwo stałe, zarówno w zabudowie wielo- jak i jednorodzinnej; 2. Wymianę nieefektywnego ogrzewania na paliwa stałe na nowoczesne piece

Nr stron y	Tekst	Uwaga	Odniesienie do uwag
	<p>gazowe, zarówno w zabudowie wielo- jak i jednorodzinnej; 3. Termomodernizacje budynków, w których wymieniane jest źródło ciepła.</p>	<p>źródła odnawialnej energii) w lokalach ogrzewanych niskosprawnymi kotłami na paliwo stałe, zarówno w zabudowie wielo- jak i jednorodzinnej; Zapis pierwotny niedopuszczalnie promuje tylko sieć ciepłowniczą. Proponujemy dopisać punkt: 4. Rozwój sieci gazowych lub ciepłowniczych na obszarach, na których nie ma sieci ciepłowniczej i gazowej.”</p>	<p>gazowe, olejowe lub na paliwo stałe*, zarówno w zabudowie wielo- jak i jednorodzinnej;” Wymiana ogrzewania na gazowe (czyli podłączenie do sieci gazowej) jest przewidziana w pkt. 2. Rozbicie na dwa punkty wynika z innego efektu ekologicznego jaki uzyskuje się poprzez zmianę nieefektywnego ogrzewania paliwami stałymi na ogrzewanie z sieci ciepłowniczej lub elektryczne, a inny (mniejszy) gdy wymienia się na ogrzewanie gazowe, olejowe lub nowoczesne węglowe. Nie uwzględniono – rozwój sieci został uwzględniony w Działaniach naprawcze uwzględnionych w Programie, wynikających z innych dokumentów strategicznych (tabela 19).</p>
150	<p>Wybór nowego źródła ogrzewania powinien być podyktowany najkorzystniejszym w stosunku do ceny zakładanym efektem ekologicznym. Działanie to może być realizowane poprzez wykonanie uchwały wdrażającej zachęty finansowe mobilizujące do zmiany ogrzewania z paliw stałych na proekologiczne oraz określającej regulamin przyznawania dotacji celowych na modernizację budynków mieszkalnych jedno i wielorodzinnych oraz</p>	<p>Proponujemy i prosimy, aby dopisać dość istotne zdanie, które było przez Państwo zawarte w poprzednim Załączniku nr 3 do uchwały Nr XXX/537/13 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 28 stycznia 2013 r. na stronie 9. W dalszej kolejności konieczne jest zdobycie środków finansowych na realizację zamierzeń oraz opracowanie regulaminu dofinansowania, którego</p>	<p>Uwzględniono – zapis dodano</p>

Nr stron y	Tekst	Uwaga	Odniesienie do uwag
	<p>sukcesywne udzielanie dotacji końcowym odbiorcom (odpowiednim podmiotom i osobom fizycznym) na wymianę starych niskosprawnych kotłów, pieców i palenisk zasilanych paliwem stałym na ogrzewanie proekologiczne w zabudowie wielorodzinnej i jednorodzinnej, w tym m.in. na: ogrzewanie z miejskiej sieci ciepłowniczej, gazowe, elektryczne, pompy ciepła, inne proekologiczne rozwiązania nieoparte na spalaniu paliw stałych.</p>	<p>zasady są zależne od specyfiki obszaru. Głównym celem podejmowanych działań jest poprawa jakości powietrza na danym obszarze, a nie tylko wielkość redukcji emisji. Dlatego konieczna jest optymalizacja podejmowanych działań tak, aby posiadane środki lokowane były efektywnie i w newralgicznych miejscach.</p> <p>Jak jest to ważne, dla ewentualnych beneficjentów, którzy zamieszkują takie obszary jak nasz, nie muszą nikogo przekonywać. Niestety, aby taka uchwała została podjęta przez władze samorządowe, musi być wskazany konkretny zapis (sugestia) w tak ważnym dokumencie, jakim jest Program ochrony powietrza dla strefy kujawsko-pomorskiej ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych dla pyłu PM10 i benzenu oraz poziomu docelowego dla arsenu – aktualizacja.</p>	
Burmistrz Miasta i Gminy Nakło nad Notecią			
str. 54	<p>- tiret 4 „zapewnieniu obsługi transportem zbiorowym na etapie tworzenia planów miejscowych i wydawania decyzji o warunkach zabudowy ”</p> <p>- pkt 7 tiret 2 „kryteriów efektywności energetycznej w ramach zakupów usług (np. stosowania zabezpieczeń przed pyleniem w czasie robót budowlanych, segregacji odpadów itp. ”.</p>	<p>Uwaga- Brak podstawy prawnej do określania transportu zbiorowego w decyzjach o warunkach zabudowy</p> <p>Uwaga - przykładowe działania raczej nie spełniają kryteriów efektywności energetycznej (prawdopodobnie błąd dot. określenia grupy kryteriów)</p>	<p>Uwzględniono – zapis wykreślono</p> <p>Uwzględniono – zapis zmieniono</p>
str.61	<p>Uchwalenie planów zagospodarowania przestrzennego na obszarach przekroczeń wskazanych w Programie ochrony powietrza (jeżeli nie ma obowiązujących) oraz zawarcie w</p>	<p>Uwaga - Sporządzenie planów zagospodarowania przestrzennego wiąże się z koniecznością ponoszenia przez samorzady znacznych kosztów, które nie mają charakteru incydentalnego i są</p>	<p>Uwzględniono – dodano zapis dot. kosztu opracowania planów</p>

Nr stron y	Tekst	Uwaga	Odniesienie do uwag
	<p>nich zapisów dotyczących zakazu likwidacji sieci ciepłowniczej i przyłączy oraz zmiany ogrzewania zbiorowego (z sieci ciepłowniczej) na indywidualnej...]</p> <p>Szacunkowa wysokość kosztów realizacji działania (w min PLN)- Środek o charakterze regulacyjnym</p>	<p>wydatkami istotnym znaczeniu w budżetach jednostek.</p>	
str. 73	<p>Głównie władze lokalne mają kompetencje i mogą efektywnie przeciwdziałać naruszeniom standardów jakości środowiska, w tym standardów jakości powietrza, poprzez plany zagospodarowania przestrzennego, oceny oddziaływania na środowisko, pozwolenia na emisję, pozwolenia na budowę oraz lokalne uregulowania prawne, np. zachęty finansowe skierowane do osób fizycznych.</p>	<p>Uwaga- W komentowanym akapicie zaznaczony fragment (podkreślenie) powinien być zastąpiony sformułowaniem: „wydawane decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia”, gdyż ocena wykonywana jest przez inwestora, a na podstawie raportu z tej oceny określone są w decyzji warunki, które należy spełnić na etapie realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia.</p>	<p>Uwzględniono – zapis zmieniono</p>
str. 95:	<p>Zaktualizowana Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju opracowana przez Rządowe Centrum Studiów Strategicznych (2005 r.)</p>	<p>Uwaga - Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030), została przyjęta przez Radę Ministrów 13 grudnia 2011 r.</p>	<p>Uwzględniono – zapis zmieniono</p>
Urząd Miejski w Brodnicy			
str. 140	<p>Chciałabym zwrócić uwagę na obszar przekroczeń dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 ustalonego w projekcie POP dla Brodnicy. Nie obejmuje on dużego osiedla Michałowo oraz Matejki (od ul. Lidzbarskiej do ul. Korczaka) - na obszarze, którego funkcjonuje obecnie stacja WIOŚ (gdzie pomiary wykazują duże przekroczenia).</p>	<p>Proszę o zweryfikowanie obszaru oznaczonego na mapie.</p>	<p>Nie uwzględniono - modelowanie do Programu zostało wykonane za rok 2014, kiedy w Brodnicy nie funkcjonowała stacja pomiarowa. Stężenia średniodobowe pyłu zawieszonego PM10 na omawianym obszarze w roku 2014 dochodzą do 49,2 µg/m³, ale nie przekraczają poziomu dopuszczalnego. Obszar przekroczeń silnie zależy od warunków meteorologicznych i może zmieniać się</p>

Nr stron y	Tekst	Uwaga	Odniesienie do uwag
			w każdym roku. Nie istnieją podstawy aby w Programie ochrony powietrza za rok 2014 zmieniać/weryfikować obszar przekroczeń w Brodnicy na podstawie pomiarów za 2015 rok.

Uwagi do projektu uchwały sejmikowej określającej „Program ochrony powietrza dla strefy kujawsko-pomorskiej ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych dla pyłu PM10 i benzenu oraz poziomu docelowego dla arsenu – aktualizacja” przyjętego Uchwałą Nr 8/201/16 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 24 lutego 2016 roku, wniesione w ramach konsultacji opiniowania przez właściwe organy.

Lokalizacja	Tekst	Uwaga	Odniesienie do uwag
Wójt Gminy Osielsko			
Załącznik Nr 2 do projektu Uchwały	Działania kierunkowe zawarte w załączniku Nr 2 do projektu Uchwały zostały określone w „Planie gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Osielsko na lata 2014-2020” w harmonogramie działań w zakresie wdrożenia projektu.	W związku z powyższym w załącznikach do projektu wyżej wymienionej uchwały należy umieścić informacje o Planach gospodarki niskoemisyjnej, które w wielu gminach zostały już opracowane i przyjęte uchwałami rady gminy. Plany gospodarki niskoemisyjnej zawierają również informacje dotyczące ochrony powietrza, które również służyć będą osiągnięciu celów założonych w polityce ekologicznej państwa.	Nie uwzględniono – Plany gospodarki niskoemisyjnej rzeczywiście służą nie tylko celom poprawy klimatu, ale również poprawy powietrza, natomiast nie są one umocowane w prawie polskim i ich uchwalanie przez gminy i realizacja jest dobrowolna. Programy ochrony powietrza po uchwaleniu przez sejmik stają się prawem miejscowym, tak więc działania zawarte w harmonogramie Programu muszą być realizowane. Umieszczanie informacji o Planach gospodarki niskoemisyjnej dla strefy, w której jest 141 gmin byłoby niepotrzebnym zwiększeniem objętości Programu. Działania kierunkowe mogą, ale nie

Lokalizacja	Tekst	Uwaga	Odniesienie do uwag
			muszą być realizowane, a ich realizacja może wynikać tak z Programu ochrony powietrza, jak i Planów gospodarki niskoemisyjnej.
		Opracowanie Programów Ograniczenia Niskiej Emisji, o których jest mowa w projekcie wyżej wymienionej uchwały, wiąże się z ponownymi kosztami związanymi z jego opracowaniem.	Nie uwzględniono - dokładny zapis w Programie brzmi: „Przedmiotowe działanie może być także realizowane w ramach PONE (Programu Ograniczenia Niskiej Emisji)”. Tak więc nie ma potrzeby (ale jest możliwość) wykonywania tego działania poprzez PONE.
		Ponadto w treści projektu wyżej wymienionej uchwały brakuje informacji o możliwości wzięcia udziału jednostek samorządowych w konkursach o dofinansowanie przedsięwzięć ekologicznych, a sygnalizowane są jedynie źródła finansowania.	Uwzględniono – w treści projektu uchwały zamieszczono informację o takiej możliwości.
Starosta Inowrocławski			
		Należy wykreślić organ wykonawczy powiatu, jako organ sprawozdający w działaniu naprawczym KPsKPZSO, tj. obniżenie emisji z ogrzewania indywidualnego w gminach strefy kujawsko-pomorskiej w harmonogramie rzeczowo-finansowym realizacji programu ochrony powietrza	Nie uwzględniono – dodano zapis, iż organ wykonawczy powiatu przekazuje zbiorczo sprawozdania z poszczególnych gmin
Załącznik nr 3 do uchwały		Należy wykreślić w załączniku nr 3 do niniejszej uchwały organ samorządu powiatowego, jako organ zobowiązany do przekazywania informacji o podejmowanych decyzjach dotyczących realizacji działań wynikających z podstawowych kierunków i zakresów działań mających na celu w szczególności ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł bytowo-komunalnych	Uwzględniono – zapis wykreślono